

De gamle platter fortæller – 7.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Tre modeherrer fra 1793

Skiven fra "Landeværns Lieutnant og forpagter Henningsen på Søholm"

En af skiverne i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskabs samling på hotel Prindsen bærer i rammen navnet Hans Henningsen, datoen 10. juli 1793 og indskriften "Venskab stiftede, men Eenighed – kun Du vedligeholdte".

I selskabets protokollers medlemslister fra disse år har man både Niels Henningsen og Henning Henningsen, måske brødre, begge i hvert fald landmænd. Deres navne træffes allerede 12. juni 1790 blandt udkast til vedtægt for "Roeskilde etablerede Skyde Selskab". Henning Henningsen nævnes fra 1795 "Henningsen fra Heinstrup". Han købte i dette år af skibskaptajn Svend Jensen Heinstrupgaard, som han i 1803 solgte til magister Klement Petersen. Han kaldes også løjtnant, og i 1804 betitles han "Landeværns Lieutnant og Forpagter Henningsen på Søholm". På dette tidspunkt er han kommet til Stevns, men han står stadig som medlem af skydeselskabet i Roskilde. I 1805 blev han fuglekonge ved købmand Jacob Borchs skud, og med hans navn findes en skydeskive, som barokt gengiver høstscener.

Niels Henningsens navn ser ikke i skydelisterne eller medlemsfortegnelsen længere end til 1796, og han benævnes altid "Henningsen fra Holstenborg" eller Holsteinsborg. Han havde imidlertid også et langt stykke vej til vennerne i Roskilde, så man forstår, at han trækker sig tilbage.

Niels Henningsens skive viser tre skydebrødre ved skydemålet ved Roskilde Havn i nærheden af den forlængst nedlagte restaurant "Børsen", hvor skydebrødrene i mange år holdt til. De tre skydebrødre giver hinanden hånden som en allusion til indskriften i billedets ramme.

Der er tale om en modestudie, som viser, hvorledes tre storforpagtere og købstadsfolk var klædt. De er i frakke. Klædningsstykket kaldes en frak, der i Videnskabernes Selskabs danske ordbog fra 1802

beskrives som ”Et Slags nu brugelige Overkioler af forskjellig Snit – dog nogenledes lignende en ordentlig Kiøle, allene af de er videre og sidere og ere almindeligt gjorte af grovt laaddent uldent Tøi, som kaldes Fraktøi”. På platten er tøjet dog finere, så godt som skrædderen har fået frakken til at sidde. Skjorteåbningen nedenfor halsbindet er prydet med kalvekrøs. De hvide, stramtsiddende bukser er sandsynligvis af hjorteskind. De er af et nyere snit, idet den gammeldags split foran, dækket af en gylp, er ombyttet med klap, hvis sømme i reglen dækkedes af to urremme. I 1793 bar velklædte folk altid to ure, når de var i stadsen. På manden i midten kan man til venstre skimte det ene urbånd. Bukseklappen forsvandt siden.

*

Alle tre bærer paryk, hvilket egentlig ikke var særlig moderne, da man dengang kun så gejstlige og skaldede hoveder med paryk. Mændenes hatte er runde med skygge, og de har på benene fine kravestøvler. Desværre ved man ikke, hvem de tre velklædte og velnærede herrer er, men det er folk, som fører sig. Man kan vel gå ud fra, at den ene af dem er forpagteren fra Holsteinsborg selv.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Niels Henningsens skive indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab.

*

Der har indsneget sig en fejl i artiklens første afsnit, idet fuglekonges navn var Niels Henningsen og ikke Hans Henningsen.

*

Bygningen ”Børsen” findes fortsat på havnen i Roskilde. Det er den høje, hvide bindingsværksbygning, der ligger lige før man når frem til den lave, gule bygning, der i dag huser restaurant ”Store Børs”.

*

Sidstnævnte bygning er bygget senere end den oprindelige ”Børsen”, og da det var en betydelig større ejendom med samme type forretning – en blanding af et traktørsted og en købmands- og skibsprovianteringsforretning – har det været naturligt kalde den for ”Store Børs” for at undgå forvekslinger.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 29. april 1972 og den 16. oktober 2010